

FINANČNÍ GRAMOTNOST

Kateřina Hořková, Veronika Maříková, Martina Sedláčková

Definice pojmu „finanční gramotnost“

- ▶ **Finanční gramotnost** je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu v současné společnosti a aktivně vystupoval na trhu finančních produktů a služeb.
- ▶ **Finančně gramotný občan** se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen odpovědně spravovat osobní/rodinný rozpočet, včetně správy finančních aktiv a finančních závazků s ohledem na měnící se životní situace.

Finanční gramotnost zahrnuje:

1. **Peněžní gramotnost** představují kompetence nezbytné pro správu hotovostních a bezhotovostních peněz a transakcí s nimi a dále správu nástrojů k tomu určených (např. běžný účet, platební nástroje apod.).
2. **Cenovou gramotnost** představují kompetence nezbytné pro porozumění cenovým mechanismům a inflaci.
3. **Rozpočtovou gramotnost** představují kompetence nezbytné pro správu osobního/rodinného rozpočtu (např. schopnost vést rozpočet, stanovovat finanční cíle a rozhodovat o alokaci finančních zdrojů) a zahrnuje i schopnost zvládat různé životní situace z finančního hlediska. Rozpočtová gramotnost zahrnuje také dvě složky specializované: **správu finančních aktiv** (např. vkladů, investic a pojištění) a **správu finančních závazků** (např. úvěrů nebo leasingu).

Zastoupení finanční gramotnosti v RVP ZV

► Obsah učiva:

- Hospodaření - rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní
- Banky a jejich služby - aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- Peníze - funkce a podoby peněz, formy placení

Zastoupení finanční gramotnosti v RVP ZV

- výstupy

▶ Člověk, stát a hospodářství

- ▶ „Žák na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení.“
- ▶ „Žák vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít.“
- ▶ „Žák uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu.“
- ▶ „Žák na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz.“

Zastoupení finanční gramotnosti v RVP ZV

- výstupy

- ▶ „Žák rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané.“
- ▶ „Žák sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodaření s penězi.“

Materiály

- ▶ <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2939>

V současné době žádá téměř každý 650. občan České republiky o osobní bankrot. A ukazuje, jak je nezbytné finanční vzdělávání.

- ▶ http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2011/11/Financni_gramotnost_ve_vyuce_definitivni.pdf

Pořad *Krotitelé dluhů* reaguje na stále rozšířenější jev naší současnosti - zadlužování osob a domácností.

- ▶ <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10213556322-krotitele-dluhu/>

Rozumíme penězům je program zaměřený na finanční vzdělávání učitelů a dětí základních škol. Cílem programu je přispět ke zvýšení finanční gramotnosti v ČR.

- ▶ <http://www.rozumimepenezum.cz/>

Projekt „Rozumíme penězům“ - filosofie

- ▶ smyslem projektu je pomoci dětem rozumět situacím, které souvisejí s financemi, se kterými se dítě každý den setkává
- ▶ projekt vede k vytvoření Domácího finančního rádce, který budou moci žáci využívat v každodenním životě

Projekt „Rozumíme penězům“ - metodika

- ▶ možnosti užití - projektový den/ začlenění do každodenní výuky
- ▶ projekt zahrnuje:
 - ▶ Integraci učiva různých předmětů
 - ▶ Práci ve větších časových celcích
 - ▶ Týmovou spolupráci
 - ▶ Zapojení žáků do plánování a organizování výuky
 - ▶ Důraz na řešení reálných problémů
 - ▶ Používání různých informačních zdrojů

Projekt „Rozumíme penězům“ - cíl

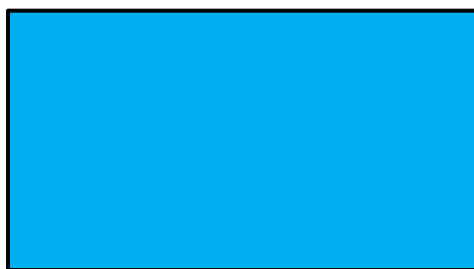
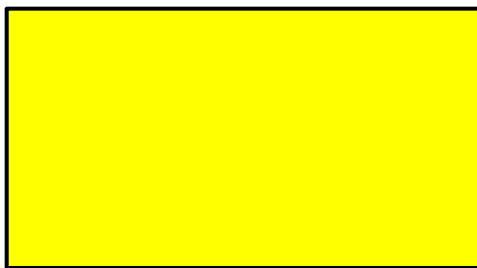
„Cílem našeho projektu je vytvoření **fiktivní domácnosti**, kde se děti naučí hospodařit s penězi a budou schopny použít nově získané vědomosti v praxi v reálném životě.“

Hospodaření domácnosti

- ▶ soubor aktivit
- ▶ základ pro další práci s celým projektem
- ▶ časová náročnost
 - ▶ odvíjí se od věku a znalostí žáků
 - ▶ záleží na zařazení finanční gramotnosti do výuky (projektový den, pravidelná výuka, v rámci Vko)
- ▶ pojmy - finanční gramotnost, domácnost, příjmy, výdaje, majetek

Hospodaření domácnosti - role

► Vyber si barvu

Hospodaření domácnosti - seznámení

- ▶ nejstarší mužská role v rodině (otec, dědeček), si najde ostatní členy
- ▶ seznámete se se všemi členy ve vaší domácnosti - každý o sobě řekne věk, zaměstnání,...
- ▶ vymyslete si příjmení vaší rodiny tak, aby v něm bylo něco, co vás bude pojít s penězi
- ▶ Poznejte své sousedy!
- ▶ přečti si informace o své domácnosti
- ▶ sestav rozpočet - příjmy, výdaje

Hospodaření domácnosti - vizitka

- ▶ přečti si informace k vizitce -> začni s jejím návrhem:
 - ▶ Jak se vaše modelová domácnost jmenuje?
 - ▶ Jaký je sociologický portrét vaší domácnosti? (hlediska: věk, vzdělání domácnosti - soužití více generací, úplná/ neúplná rodina, počet dětí, příbuzenské/ nepříbuzenské vazby)
 - ▶ Jak je vaše domácnost zajištěna ekonomicky?
 - ▶ Jaký je váš životní styl?
 - ▶ Co vás všechny spojuje?
 - ▶ Jak a kde trávíte volný čas?
 - ▶ Co plánujete? Co byste chtěli ve vaší domácnosti změnit?
 - ▶ Co děláte/chcete udělat pro splnění vašich plánů?

Hospodaření domácnosti - prezentace

Představte se!

Zdroje

- ▶ <http://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=2939>
- ▶ http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2011/11/Financni_gramotnost_ve_vyuce_definitivni.pdf
- ▶ <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10213556322-krotitele-dluhu/>
- ▶ <http://www.rozumimepenezum.cz/>

DĚKUJEME ZA POZORNOST

Máte-li zájem o pracovní listy k tématu Hospodaření domácností, zašlete mail na adresu:
327270@mail.muni.cz .